

ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИЗНАЧЕННЯ ПОКАЗНИКІВ ФІНАНСОВОГО АНАЛІЗУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Терянік Д.О., здобувач вищої освіти

Миколаївський національний аграрний університет

<https://orcid.org/0009-0007-2439-1869>

Науковий керівник – **Галкін В.В.**, старший викладач

Миколаївський національний аграрний університет

<https://orcid.org/0000-0003-4685-9630>

Анотація. Досліджено ефективність визначення показників фінансового аналізу для сільськогосподарських підприємств. Розглянуто основні групи фінансових показників: ліквідність, оборотність активів, рентабельність та фінансову стійкість. Визначено їх роль у забезпеченні стабільного розвитку аграрного сектору.

Ключові слова: фінансовий аналіз, сільськогосподарські підприємства, ліквідність, рентабельність, оборотність активів, фінансова стійкість.

Постановка проблеми. Показники фінансового аналізу сільськогосподарських підприємств визначають результати його поточної діяльності, а також проблеми, за якими необхідно приймати відповідні управлінські рішення щодо упередження негативних результативних фінансових показників.

Виклад основного матеріалу досліджень. Фінансовий аналіз є невід'ємною складовою управління сільськогосподарськими підприємствами, оскільки дозволяє оцінити їх фінансовий стан, ефективність діяльності та приймати обґрунтовані управлінські рішення. Основні показники фінансового аналізу можна згрупувати за такими напрямками: ліквідність, оборотність активів, рентабельність та ринкова вартість.

Показники ліквідності відображають здатність підприємства виконувати свої короткострокові зобов'язання за рахунок поточних активів. До них належать коефіцієнт поточної ліквідності, швидкої ліквідності та абсолютної ліквідності. Високі значення цих показників свідчать про фінансову стабільність підприємства.

Показники оборотності активів дозволяють оцінити ефективність використання ресурсів підприємства. Серед них виділяють коефіцієнти оборотності активів, дебіторської та кредиторської заборгованості. Чим вищі ці показники, тим ефективніше підприємство використовує свої ресурси.

Коефіцієнти рентабельності характеризують прибутковість діяльності підприємства. Вони включають рентабельність продажів, активів та власного капіталу. Високі показники рентабельності свідчать про ефективне використання ресурсів та конкурентоспроможність підприємства [1].

Ринкові показники відображають оцінку підприємства на ринку та його привабливість для інвесторів. До них належать вартість акцій, дивідендний дохід та коефіцієнт котирування акцій. Зростання цих показників свідчить про позитивну оцінку діяльності підприємства.

Для сільськогосподарських підприємств особливо важливо враховувати специфіку галузі при проведенні фінансового аналізу. Сезонність виробництва, залежність від природних умов та швидке зношення обладнання впливають на фінансові показники. Тому необхідно адаптувати стандартні методи аналізу до особливостей аграрного сектору [2].

Оцінка рентабельності в аграрному секторі має свої особливості. Традиційно рентабельність визначають як відношення прибутку до повної собівартості реалізованої продукції. Однак, при наявності збитків важливо також оцінювати рівень збитковості, щоб виявити причини та розробити заходи для покращення фінансового стану [3].

Водночас, негативний вплив на ефективність діяльності сільськогосподарських підприємств мають такі фактори, як зниження фондівддачі, погіршення ліквідності та зменшення рентабельності основних засобів. Це підкреслює необхідність постійного контролю та аналізу цих показників для вчасного виявлення проблем та прийняття коригувальних заходів [4].

При цьому також особливу увагу необхідно приділяти аналізу впливу воєнних конфліктів на економіку [5] та відповідно на фінансовий стан сільськогосподарських підприємств.

Ефективне управління основними засобами є ключовим фактором успіху аграрних підприємств. Оновлення обладнання, підвищення інтенсивності його використання та належне технічне обслуговування сприяють підвищенню продуктивності та рентабельності підприємства.

Важливим аспектом є також управління оборотними засобами, зокрема запасами та дебіторською заборгованістю. Ефективне управління цими компонентами забезпечує стабільність фінансових потоків та знижує ризики, пов'язані з неплатоспроможністю контрагентів.

Крім того, аналіз фінансової стійкості підприємства дозволяє оцінити його здатність протистояти зовнішнім та внутрішнім викликам. Показники фінансової стійкості, такі як коефіцієнт автономії та коефіцієнт фінансової залежності, відображають структуру капіталу та рівень ризику підприємства.

Висновки. Фінансовий аналіз є фундаментальною складовою управління сільськогосподарськими підприємствами, оскільки дозволяє оцінити їх фінансову стабільність, ефективність використання ресурсів та рівень прибутковості. Використання основних показників, таких як ліквідність, оборотність активів, рентабельність та ринкова вартість, дає змогу визначити сильні та слабкі сторони підприємства, а також розробити заходи для підвищення його фінансової ефективності. Особливості галузі, зокрема сезонність виробництва та залежність від природних умов, вимагають адаптації стандартних методів аналізу до специфіки аграрного сектору.

Оцінка рентабельності та економічної ефективності є ключовими для розробки стратегій розвитку підприємства. Незважаючи на позитивну динаміку зростання продуктивності та прибутковості в окремі періоди, існують ризики, пов'язані зі зниженням фондівіддачі, ліквідності та рентабельності основних засобів. Це підкреслює важливість постійного моніторингу фінансових показників, ефективного управління основними та оборотними засобами, а також впровадження коригувальних заходів для підтримання стійкості та конкурентоспроможності сільськогосподарських підприємств.

Список використаних джерел

1. Показники фінансового аналізу: що дають, як порахувати, де застосовуються. Українська компанія «Фінансова Академія Актив» від 12.02.2023 р. URL: <https://finacademy.net/ua/materials/article/pokazateli-finansovogo-analiza-predpriyatiya>.
2. Олійник Т. Г., Онопрійчук Д. О., Пшеничний І. С. Ефективність управління основними засобами аграрних підприємств / Миколаївський національний аграрний університет. // *Modern Economics*. 43 (2024). URL: [https://doi.org/10.31521/modecon.V43\(2024\)-10](https://doi.org/10.31521/modecon.V43(2024)-10).
3. Приказюк О. В. Методи оцінки рентабельності підприємств аграрного сектору [Електронний ресурс] // Облік і фінанси АПК: освітній портал. URL: <https://magazine.faaf.org.ua/metodi-ocinki-rentabelnosti-pidpriemstv-agrarnogo-sektoru.html>.
4. Cheremisina S., Salo I. Monitoring of the aggregate level of economic efficiency of agricultural enterprises in Ukraine: Factors of influence and growth prospects // *Ekonomika APK*. 2023. 30(2). С. 24-37. URL: <https://doi.org/10.32317/2221-1055.202302024>.
5. Економічне перетворення: міжнародна співпраця та ефективна державна політика України під час воєнного стану : підручник / В. В. Галкін, О. М. Губаренко, О. М. Ащеулова та ін. Дніпро : Середняк Т.К., 2024. 198 с. URL: <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/18567>.

Annotation. The effectiveness of determining financial analysis indicators for agricultural enterprises is studied. The main groups of financial indicators are considered: liquidity, asset turnover, profitability and financial stability. Their role in ensuring the stable development of the agricultural sector is determined.

Key words: financial analysis, agricultural enterprises, liquidity, profitability, asset turnover, financial stability.